

РАБОТНИКЪ

(LE TRAVAILLEUR)

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

ЦѢНА:

3 мѣс. 1 л. 25 ст., 6 м. 2 л. 50, 1 г. 5 л.

Въ странство: 7 лева.

10 стотинки всѣки номеръ

ВСИЧКО, ЩО СЕ ОТНАСЯ ДО ВѢСТНИКА, СЕ ИСПРАЩА

ДО РЕДАКТОРА *И. ХР. ГАБРОВСКИ.*

ТЪРНОВО.

АБониранието става:

Търново, у редактора

и въ печатницата „Работникъ“

НЕКРОЛОГЪ

На 17-и того, въ единъ часа подиръ пладнѣ получихме по телеграфа отъ Казанлъжъ, а презъ нощта сѣщия денъ направо отъ Женева, твърдѣ прискърбното извѣстие, че на 16-и сѣщия мѣсець е умрѣлъ въ Женева скоропостижно

СЛАВИ БАЛАБАНОВЪ,

студентъ по медицината.

Като съобщаваме това прискърбно извѣстие на другаритѣ и приятелитѣ въ България, искаваме имъ нашата дълбока скърбъ за загубата на единъ скъпъ другаръ по идея. Ранната смъртъ на Слави Балабановъ е една голѣма загуба за насъ и за социалистическото дѣло въ България. Социализма изгуби единъ отъ горѣщитѣ, развититѣ и преданитѣ си защитници; другаритѣ изгубиха единъ искренъ и преданъ другаръ.

Неочакванността и късото време не позволиха да се влѣзе въ споразумѣние съ всички другарини, за да се направи нѣщо повече. За това Общия Свѣтъ веднага прати до Женевскитѣ другари свѣдующата съболѣзнователна телеграма:

Geneva
Route Carouge
Rakovsky

Българската социалистическа партия искава своето дълбоко съжаление за загубата на скъпия другаръ. Поклонъ на праха му.

Общия Свѣтъ.

Искаваме, впрочемъ, своитѣ искрени съболѣзнования на всички другари, приятели и негови роднини.

РЕДАКЦИЯТА.

Разликата е твърдѣ голѣма.

Думата ни е за разликата, която съществува между редакторитѣ на „Прогрессъ“ и социалъ-демократитѣ. Тази разлика е твърдѣ голѣма.

Но за да се избѣгнатъ недоразуменията, трѣбва преди всичко да кажемъ, кого ний наричаме социалъ-демократъ. Социалъ-демократъ споредъ насъ е всѣкий социалистъ, който се придържа о началата на научния социализмъ, както тѣ сѣ изработени отъ основателитѣ му Маркса и Енгелса и които сѣ признаватъ отъ послѣдователитѣ на това учение. Който сѣ обявява всички явления изъ общественния животъ материалистически, сирѣчь съ економическитѣ условия; който при това мисли диалектически, сирѣчь разглежда явленията отъ двѣтѣ имъ страни — отъ отрицателна и положителна; който най подиръ, въ своята сѣ дѣятелностъ се туря на извѣстна на класовата борба и въ всѣкий даденъ моментъ има за главна цѣль да развие у угнетената маса класово съзнание и да организира тази класова борба. — Такъвъ социалистъ е социалъ-демократъ. И наопаки, който въ теоритическо отношение не обявява явленията въ общественния животъ материалистически, не мисли диалектически, а въ практическо отношение не излиза на класовата борба, — той е всѣкакъвъ и може да бѣде социалистъ отъ дребнобуржуазнитѣ, „идейнитѣ“ или „философскитѣ“, до анархиститѣ но, не социалъ-демократъ. Щомъ у нѣкого липсва единъ отъ горнитѣ елементи, той не може да бѣде социалъ-демократъ. Разликата между социалъ-демократитѣ и всѣки други видове социалисти е грамадна.

У насъ, въ България, благодарение на това, че началата на научния социализмъ или на социалъ-демократизма не сѣ още добръ усвоени и разбрани, мнозина не правятъ разлика между тия различни видове социалисти и социалъ-демократитѣ. Често нхти тѣ сѣ смѣсватъ въ едно. Даже нѣщо повече: има у насъ и такива социалисти, които се наричатъ или ги наричатъ социалъ-демократи, когато тѣ по начина на мисленieto и по тактиката сѣ коренно се различаватъ отъ социалъ-демократитѣ и стоятъ неизмѣримо далечъ отъ тѣхъ. Такива социалисти не виждатъ никаква разлика между социалъ-демократитѣ и другитѣ социалисти; не могатъ даже да различатъ социалъ-демократа отъ другитѣ социалисти. На такива винаги имъ се струва, че между единитѣ и другитѣ нѣма никаква принципиална

разлика, а че сѣ различавали въ второстепенни работи въ деталитѣ, въ тактиката. Да мисли така човѣкъ, е сѣ едно да мисли, че между Маркса—Енгелса и представителитѣ на дребно-буржуазния социализмъ Прудона и анархиста Бакунина; нѣма никаква принципиална разлика, а само детали, въ тактиката сѣ или е сѣ едно, да не виждаме никаква разлика между Лафарга—Гедя и Малона—Бруса или да не виждаме никаква разлика между Бебели—Либкнехта и „младитѣ“ анархисти отъ Ерфуртския конгресъ и т. н. Между това очевидно е, че социалиститѣ ги дѣлятъ не деталитѣ, не второстепеннитѣ работи, нито пъкъ лични нѣща, а принципиалната разлика. Та най-сетнѣ, деталитѣ не сѣ явяватъ независимо отъ принципитѣ. А най-вече тактиката на различнитѣ социалисти е най тѣсно свързана съ принципиалнитѣ имъ взглядове. При едни принципи има една тактика, а при други — съвсѣмъ е друга.

Въ единъ отъ миналитѣ броеве на този вѣстникъ, а именно въ първия му Януареский брой, като характеризирахме миналата 1892 г. казахме между другото нѣколко думи и за характеристика на в. „Прогрессъ“. Тамъ казахме, че в. „Прогрессъ“ не е социалистически вѣстникъ, че той нѣма за цѣль да развива и распространява социалистическитѣ идеи, които за него сѣ явяватъ второстепенно нѣщо и проч. Сега въ послѣдния брой на в. „Прогрессъ“, въ статията му „по поводъ на програмата ни“, редакцията му искава съжаление, че не сѣме се разбрали, че нѣмало недоразумѣния и пр. Обаче, по нататѣкъ отъ казанното въ сѣщата статия излиза, че почтенната редакция на в. „Прогрессъ“ нѣмаше защо да съжاليا. Ний искавахме сѣщото това, което и тя откровенно сѣ признава сега. Въ 17 брой въ горѣпоменѣната статия, ти сама вече казва, че цѣльта на нейния вѣстникъ не е да распространява социализма, а да развива демократическитѣ идеи, че тя не виждала елементи за една социалистическа партия, сирѣчь нѣмало почва за социалъ-демократизма у насъ и пр. и пр. По ясно отъ това не може да бѣде. Ний искавахме една истина, която редакторитѣ на в. „Прогрессъ“ сега е потвърждаватъ. Очевидно е, че нѣма защо да се съжاليا. Напротивъ трѣбва да се радваме, че тѣ ясно, откровенно, не-

кренно сѣ казватъ своитѣ цѣли. По-полезно за общественното развитие отъ опредѣленното и ясното изказване на своята программа не може да бѣде. Всѣкой неуклонно да дѣйствува споредъ своитѣ сѣ убѣждения за общото добро, за съзнанието на народа. Ясното изказване на своитѣ цѣли не бърка никѣкъ хората, не ги кара да смѣсватъ различнитѣ нѣща и идеи. А това е твърдѣ важно. Вий сѣте *прогресивни демократи*, прѣкрасно. Така и казвайте. Ний сѣме социалъ-демократи, длѣжни сѣме открито и ясно да сѣ изказваме, като такива. Това е полезно за ония, които ни четатъ. Тогава тѣ ще видятъ ясно, кой къмъ какъвъ лагеръ принадлежи, кой какви цѣли гони и остава на тѣхъ да сѣ избератъ кои цѣли да прегърнатъ. И нѣкъ е твърдѣ вредно. Пакъ ще кажемъ, че редакторитѣ на „Прогрессъ“ прѣкрасно направили, че сѣ искаваха цѣлитѣ или програмата сѣ и нѣма защо да съжالياме.

Тука трѣбваше да сѣ свършатъ обясненията ни съ редакцията на в. „Прогрессъ“. Потвърдиха истината, която искавахме за направиението имъ и въпроса трѣбваше да бѣде исчерпанъ съ това. Голѣмата разлика по между ни и така цѣлше да бѣде ясна.

Тѣ обаче не сѣ задовлиха съ това, а отидоха по нататѣкъ: сами тѣ сѣ постараха да опредѣлятъ още по рѣзко тази разлика. И наистина, който прочете цѣлата имъ статия „По поводъ на програмата ни“ въ 17-и имъ брой, ще види, че тази разлика е грамадна. Тѣ не виждатъ елементи за социалъ-демократизма у насъ, сирѣчь тѣ сѣ убѣдени, че у насъ нѣмало почва за социалъ-демократическа дѣятелностъ; тѣ очакватъ едно „направствено развитие“ на демократизма, което било „присъщо“ на послѣдния; тѣ смѣтатъ за безираствено нѣщо слѣдствията отъ економическата еволюция въ България; тѣ сѣ „идейни социалисти“, сирѣчь тѣ сѣ само социалисти по *идея*, а на практика сѣ прогресивни демократи и т. н. А ний сѣме убѣдени тъкмо въ противното — ний сѣме убѣдени, че има почва за социалъ-демократизма у насъ, че има сѣмко елементи за една социалъ-демократическа партия, че социалъ-демократическия идеалъ е най съвършения, най прогресивния, най съвременния идеалъ, който замѣтя и съдържа въ себе сѣ всѣки други прогрес-

сивни идеали, турени на научна основа, и изобщо ний мислимъ по единъ начинъ тъкмо противенъ на „идейнитъ социалисти.“ Ний теорията отъ практиката не дѣлимъ. Не е ли слѣдъ това очевидно, че разликата между насъ и редакцията на в. „Прогрессъ“ е принципиална, коренна, а не въ второстепенни нѣща?

Впрочемъ, за да видимъ по-ясно, до колко е голѣма тази разлика, необходимо е да разгледаме „програмата“ на нашитъ прогресисти-демократи, съ което ще се заемемъ въ идущитъ броеве на „Работникъ“. Това още повече е необходимо, че въ спомѣнатата имъ статия ний забѣлѣзваме голѣми противорѣчия и една голѣма — да ни простятъ почтеннитъ редактори на „Прогрессъ“ това изражение — неясност въ формулировката на своитъ идеи.

Д. Благоевъ.

Двѣ нови социалистически книжки.

Кой на чий гърбъ живѣе: — С. Диккенсъ. № 11 отъ „Въл. Соц. Демократическа библиотека“, отдѣлъ за работницитъ. кн. V. Превелъ отъ руски Е. М. Цѣна 30 стотинки.

Комунизмътъ и економическата еволюция. Поль Лафаргъ. № 12 отъ „Въл. Соц.-Демокр. Библиотека.“ Превелъ отъ френски Д. Петковъ. Цѣна 15 ст.

Първата отъ горѣ-озаглавенитъ книги, които ний поднасяме на нашитъ работници и на всички тия, които се интересуватъ отъ „единствената, която заслужава това име философска система на нашия вѣкъ“ — социализмътъ, е преди всичко популяризация (измѣнение на лесноразбираемъ, достъпенъ за всѣкого языкъ) на Марксовата теория за *принадената стойностъ*, теория, която раскры тайната на капиталистическото производство, която показва, като разбъ въ пухъ и прахъ обясненитъ на буржуазнитъ економисти, отъ гдѣ се взема прихода на капиталиста.

Авторътъ, обаче, съ ловкостъ, като се възползувалъ отъ случая, е свързалъ — което и трѣбваше да се очаква — въпро-

сътъ за това: „кой на чий гърбъ живѣе?“ — въпросътъ за *принадената стойностъ* — съ въпросътъ: „защо книжката — „Самопоманение“ се печатъ и продава тъй на драго сърдце въ Англия; защо ти е пренепечатана толкова пати; защо тъй на драго сърдце се превежда и на другитъ язици?“ отъ една страна и съ въпросътъ: възможно ли е, правствено ли е, т.е. справедливо ли е, „щото всѣкитъ фабрики и всѣката земя да станатъ обща собственостъ“ — отъ друга.

„Въ Англия, както и на всѣкъдѣ, работницитъ живѣятъ лошо, много лошо. Тѣ умираатъ съ хиляди отъ нѣмание и отъ гладъ, макаръ че Англия е, както казватъ най-богатата страна въ свѣтътъ.“

„Като знаете това нека не ви се види чудно, че въ Англия работницитъ се бунтуватъ...“ казватъ: „На, не може да се търни вече; тъй или иначе, но *трябва да се измѣни днешний редъ на работницитъ*...“

„Всѣчко досегашно да се измѣни! Нима ний ще за оставимъ да направите това?“, — казватъ богатитъ, на които не имъ е ни гладно, ни студено. . . . И захващатъ да расправятъ, че положението на работницитъ не е тъй лошо, както тѣ си го мислятъ и че . . . , че, който нека да работи той може да спечели всѣчко. . . . Всѣкой чловѣкъ може да живѣе както трѣба, да се обогати даже, ако се труди. . . .“

„Разбирате ли сега, защо се толкова хвали тази книжка — „Самопоманение“, — защо се печататъ и други книжки, които расправятъ на дълго и широко за това какво нѣха да иматъ работницитъ, ако работѣха денонощно безъ почивка . . . ?“

Затова че богатитъ — въ интересъ на които е запазването на днешний редъ на работитъ, — които сж и сити и облѣчени искатъ да накаратъ работника да се примири съ своето положение, да работи като волъ, „да гледа на своята сиромашия и нѣмотия, като на нѣща пратени отъ Бога“ вмѣсто да мисли върху въпросътъ: Какъ да се премахнатъ тия причини, които раждатъ сиромашията и оскѣдността? —

Ето какъ авторътъ отговаря на първия въпросъ — „Защо се печатъ и продава тъй на драго сърдце тази книжка?“ — Прекрасенъ отговоръ. Най-голѣмата частъ отъ днеш. капит. общество живѣе въ сиромашия и оскѣдностъ, търни гладъ, студъ, болѣсти и т. н. и т. н. Другата, най-малка частъ отъ това общество живѣе въ роскоши и довольство; не знае що е гладъ, студъ и т. н. Не е чудно, слѣдоватъ, че работницитъ — най-голѣмата частъ отъ днеш. капит. общество — се стрѣматъ какъ-какъ да се избавятъ отъ тая сиромашия, че се бунтуватъ, че искатъ, съ рискъ на животътъ

си даже, да измѣнятъ днешний редъ на работитъ. Не е чудно — отъ друга страна, че богатитъ, „на които не имъ е ни гладно, ни студено“ се стрѣматъ какъ-какъ да попречатъ на това измѣнение. Не е чудно, казано на кжео, че въ раздѣленното на два класса общество съ право противоположни економически (това показва и самата книжка), а слѣдов. и политически и общественни интереси има „*классова борба*“ между тия два класса и че въ тая борба капиталиститъ си служатъ съ всѣчки честни и нечестни срѣдства, между които и съ литературната лѣжка, каквато е книжката „Самопоманение.“

* * *

„Защо капиталистътъ наема работника? — Затова ли, че му харесва? — Не. Затова ли, че го събжелява, че иска да му помогне? — И затова не. Но защо тогава? — Защото знае, че работникътъ умѣе да тѣче на стана, да кове съ чукътъ, да удря гйонове и т. п., съ една дума, защото *работника има работна сила*.“

Но колко той трѣба да заплати за тая сила? — Цѣната на човѣшката сила се опредѣля, както и цѣната на всѣка друга стока (не ме питайте: Справедливо ли е това?) — А отъ що се опредѣля цѣната на стока? — Отъ количеството на *обществено-необходимий* трудъ, похарченъ за произвѣжданieto и. Колко трудъ е нуженъ за произвѣжданieto на работната сила?

Работната сила на наемника — това е самий наемникъ, неговата плътъ и кръвь; количеството на трудътъ, нуженъ за произвѣжданieto на работ. сила е, слѣдов., количеств. на трудътъ, необходимъ за ослѣдното прехранване на работникътъ и семейството му.

„И тъй работника получава за работната си сила толкова, колкото му е нужно да живѣе въ оскѣдностъ.“

Фабрикантитъ купува работ. сила на работника „за да спечели, за да се обогати отъ своя трудъ“, както казва авторътъ на кн. „Самопоманение.“

Какъ прочее той печели отъ работната сила на наемника? — Нека положимъ, че на работника сж потребни за да живѣе и да поддържа семейството си 6 часа трудъ, иначе казано — ако единъ часъ струва 20 стот. — 1 левъ и 10 стот. Това ще рѣче, че слѣдъ като работи 6 часа въ фабрика-та наемника ще се отплати на господаря си: Господаритъ дава на работ. 1·10 л. (6 часа трудъ), работникътъ работи на господаря 6 часа (1·10 л.). Но когато работника трѣба да напусте работата, слѣдъ като е работилъ 6 часа, господаритъ вика: „Чакай, азъ те наехъ за цѣль денъ (10—12—14 часа), а не за 6 часа!“ Работникътъ остава да работи до вечерята и отъ тоя незаплатенъ трудъ се и създава

печалбата на капиталистътъ, той печалбъ теиъ трудъ и е, който позволява на капиталистътъ да увеличаватъ все по-вече и по-вече своитъ капиталъ. Имали нѣмъ ли полза за работникътъ, ако той работи часа, вмѣсто 10? — Очевидно, че не, а е за въ полза само на капиталистътъ. Книжката вий ще видите какъ по-подробно печалбитъ, които иматъ за источникъ *заплатенный трудъ на работника*, се издѣления между всевъзможнитъ поддѣления на капит. класса. Това е слѣдъ въорътъ на вторий въпросъ: отъ какъ теиъ трудъ на работника се създава печалбитъ, отъ които се храни капит. класса, а това ще рѣче, че *капиталистътъ и тѣхнитъ прислужници* *вѣятъ на гърба на работницитъ*.

* * *

Възможно ли е, правствено ли е, т.е. ведливо ли е, щото всички фабрики и чка земя да стане обща собственостъ? — Възможно е затова, че тамъ ни водитъ вѣтето на капиталистическото общество а справедливо защото . . . , защото . . . хайде сами си отговорете, слѣдъ казавъ зашто.

Авторътъ завършва книжката си, показва по кой начинъ може да стане връщанieto на днешната частна капиталистическа собственостъ въ общество чрезъ *експроприиранieto на експроприитъ отъ експроприиранитъ*. За тоя прикани работницитъ да се съединъ въ една классовъ партия.

Книжката на Поль Лафаргъ, — *Комунизмътъ и Економическата еволюция*, единъ отъ водителитъ на Фр. Партия *ерьеръ*, Работническа партия, и дентъ отъ Лилъ е „едно високо научно обобщение на всички криви тѣлкувания, буржуазията дава на социалистическото учение, т. е. на комунизма и на смѣнения на социалиститъ“, ето защо тоя отъ голѣмъ интересъ не само за работницитъ и новонаеманитъ, но и за всѣкитъ социалисти, които искатъ да знаатъ, какъ трѣба това, за което често говорятъ. Главната задача, която Лафаргъ туря въ тая книжка, е, както самъ казва, да докаже, че *економическата еволюция*, „развитieto на економическото производство“ е слѣдъ да произведетъ отпово *комунизмътъ*, сир. да *направи ерѣдствата на производството*, което до извѣстна степенъ е извѣстна и да *направи общи ерѣдствата* зет. *слаждене*“. Той прекрасно изпълнява тая задача.

„Какво направиха машинитъ? — а б „Употрѣбенieto на машинитъ привъ на производството отъ индивидуално ш

РАБОТНИЧЕСКОТО ДВИЖЕНИЕ въ началото на шестдесетяхъ години и сега.

отъ П. Акселрода
(Продължение).

Относително разпоскиътъ за усната агитация, печатанieto и распространението на прокламации, (възвания) и за поддържанieto на преслѣдванитъ отъ властитъ членове на партията, извѣстно понятие за това ни даватъ слѣдующитъ факти. Въ пѣкон центрове на Германия, мѣстнитъ избори за парламента поглѣцатъ 40 и повече хиляди франка. Освѣпъ туй, членоветъ на партията испрацатъ още пари въ централната касса. На жената на всѣки арестуванъ членъ се дава всѣка недѣля по 20 фр., а на всѣко дѣте още по 2 1/2 фр. Тѣй щото семейството съ двѣ дѣца получава 100 фр. въ мѣсецъ. И при такива грамадни разпоски, мѣстнитъ групи на партията въ тѣзи центрове иматъ постоянно въ своитъ касси запасъ отъ 30—40 хиляди франка даже повече. Като вземаме предъ видъ тия общи данни, не можемъ да подозираме, че пресекулечатъ ония отъ членоветъ на работническата партия въ Германия, които утвърждаватъ, че съзнателно-социалистическата частъ на германския пролетариатъ харчи не помалко отъ 4—5 милиона франка въ годината за социалъ-демократическата пропаганда*).

*) Ний нарочно отбѣлѣзваме: за „социалъ-демократическата пропаганда и агитация“, общата сума на разпоскиътъ отъ работническата класса за освобождението си и въобще за запазването интересиътъ си е несравнено много по-голѣма отъ показаната въ текста. Достатъчно е да покажемъ на такива цифри, като 10—12 милиона въносъ въ годината, които сж получени отъ „свободнитъ

По твърдѣ ясни причини опасно е да се съобщаватъ чрезъ печата различни потребности отъ дѣятелността на партията, които характеризиратъ господствуоцата въ нея самоотверженостъ и дисциплина. За иллюстрация ще покажемъ само слѣдующитъ факти. Въ време на изборитъ, въобще когато се намира за нужно да се распространи въ голѣмо количество каква да е прокламация, въ назначенъ отъ мѣстния комитетъ часъ при находинитъ се въ всѣкитъ части на града уполномощени се явятъ отъ 300—400, а въ Берлинъ даже отъ 3—4,000 чловѣци, които ги разнасятъ отъ къща въ къща, и изъ стая въ стая. Въ продължение на единъ или два часа прокламацията се распространява по цѣлия градъ. Случава се, щото повечето или всѣкитъ еземплири да бждатъ конфискувани, преди да се успѣли да ги распространиятъ и при това, распространителитъ улавятъ се въ ржцѣтъ на полицията. Но подиръ единъ или два дни видинтъ прокламациитъ пакъ се отпечатали и се распространили съобразно взетия вече планъ. Случавало се даже, че цѣлий мѣстний централенъ комитетъ внезапно да бжде арестуванъ, но при всѣчко това, никакво прекъсване или побъркване въ агитацията не произлизаше: на сцелата веднага пакъ излизаше новъ комитетъ, който продължава функцията на стария, като че нищо особено да не се е случило. Не по-малко е характеренъ за състои-нието на партията и тоя фактъ, че въ много мѣста *употомощенитъ* отъ мѣстнитъ групи — по нѣкога

каси за помагане въ случай на болѣтъ“ и т. н., или — за разпоскиътъ презъ време на една стачка отъ столаритъ въ Хамбургъ 70, 000 марки. Въ Штутгартъ — 33,000 марки и т. н. Такива стачки биватъ по нѣколко въ годината, а по-малки сж десетини. Прибавяте къмъ тѣзи, тѣй да се каже, военни разпоски още и постоянни потребности на членоветъ въ време на безработица, презъ време на отианнето отъ едно мѣсто на друго, за да се намери работа и т. н.

три 4 и повече стотинки — да държатъ *регулни* тайни засѣдания. Въ важни случаи на такива тѣ, събрания присѣствуваха до 3,000 чловѣка. ни

Да се върнемъ къмъ прекъснатия расказъ за засѣданията на съборъ. Втория пунктъ отъ началната программа даде поводъ за горѣщи препѣта между тѣй нарѣченото умѣрено направление за партията и — радикалното. Въ сжщностъ, разликитъ сесто между тѣзи двѣ части бѣше главний моментъ за свиканнето на послѣдний Конгресъ. Работни тамъ, че съвършено неочакванното удвоение съ слото на соц.-дем. депутати*) въ 1884 г. въ нѣгон отъ тѣхъ оптимистически надѣждъ ре парламентската дѣятелностъ на партията. Зече съ това въ тѣхъ се прояви извѣстно стремлѣне къмъ компромиси, съ надѣжда да получатъ *рато* кѣвъ начинъ нѣгон, макаръ и дрѣбни, отъ нѣго за въ полза на работницитъ. Другата частъ депутатитъ съ Бебели и Либкнехта на чело, гически се яви противъ наклонността да се чатъ отъ парламентаризма.

На коя страна е множеството отъ членъ на партията? Ето въпроса, който необходимо е да интересува както депутатитъ и въ райони така и массата на самитъ и членове. Вече по-рано преди конгресса стана явно, че настроение на партията е *революционно* и противъ парламентаризма. Но това настроеніе сжвѣмъ явно въ дебатитъ на сж гдѣто огромно множество оратори съ безсѣжалъ критика се отнесли къмъ „умѣренитъ“ депутатъ Резолюцията, които се прие единодушно, иска „критиката и агитационната страна“ „както напредъ да преобладава въ парламентарската постъ на социалистическитъ депутати“. Колко си

*) Отъ 12 на 24. Послѣ се прибави още единъ.

1. The first part of the document is a title page. It contains the title of the report, the author's name, and the date of the report. The title is "The Effect of the New Tax Law on the Investment Industry". The author is "John Doe". The date is "January 1, 1998".

пицата тѣ не ги намаляват изведиждѣ на всичкитѣ работници въ фабриката, а само на половината, напр. или на такавитѣ или на машиниститѣ най-напредъ, та като се примирятъ съ положението си единтѣ, посѣждало е слѣдъ една недѣля намаление на другитѣ, вслѣдствие на което фабриктѣ никакъ не спирани.

Стачки (напуцанне на работата) е имало нѣколко, но безъ съзнателни. Работниците просто виждали, че неосъществяватъ съ тѣхъ добри, че явно ги осе правдаватъ и ограбватъ, напуца ли еж работата; но когато още въ ежния денъ отиватъ други работници на мѣстата имъ, тѣ сж се враждали, макаръ и недоволни, пакъ въ фабриктѣ и съ разбити надѣжди, че положението имъ не ще се поправи, започвали сж да работятъ на тия, както ги наричатъ, „диволеки машини.“ Прѣди година и половина е станала такава стачка, въ една отъ фабриктѣ на „Асеневецъ“ I.

По него време на работниците плащали по 6 лева на „парче“, но и на толкова пари имъ зивидѣли напнтѣ „хуманни“ фабриканти, та една вечеръ ги повикали, слѣдъ като си свършили работата и имъ съобщили слѣдующето: „до сета сме се благодарили отъ работата ви, имахме печалба, но, както виждате, „алжипъ-веринитѣ“ (зимни-даванитѣ) вече ги не бива. На (посочили имъ въ фабриката), колко стока стои непохарчена (а тѣ парочно я оставили да се понатрупа, за да намѣрятъ причини за намалението на заплатитѣ), та ний като си направихме една точна свѣтчица, излѣзе, че не ще ни отърва да ви плащаме отъ сета нататѣтъ по 6 лева на парче, а по 5 лева, та който обича, да остане да работи, а който не е благодаренъ, да отиде другадъ. Само тукъ не е фабрика!“

Работниците се спомедали отъ изненаданне и потеглили да си отиватъ, като се наговорили изъ нѣтъ, че ний кой пѣва да сжхива въ фабриката; но на другий денъ като видѣли, че работниците отъ другитѣ фабрики започнали на купчинки на купчинки да отиватъ къмъ фабриката и че ще останатъ безъ прехрана, ги накара да се примирятъ и съгласятъ на намалението и отишле, та изново се заловили на работа. Така сж се свършвали и другитѣ стачки на другитѣ фабрики, се въ полза на експлоататоритѣ, на капиталиститѣ. Работниците вече ясно разбраха какво ги очаква за напредъ, каква опасность грози тѣхното бѣдѣе и че господаритѣ не ще се съгласятъ да сирѣтъ само на това намаление и че жакдата за печала ще ги тласка още къмъ намаление, които ще се отзоватъ гибелно както на самитѣ работници тѣй и за тѣхнитѣ семейства, които и сега едвамъ поддържатъ ежцесуваннето си.

Мизерията тукъ е нечувана. Нека за това говорятъ тия, които сж биле пребронители на първий Януарий, по които сж се наднали въ бѣднитѣ махли. Азъ самъ бѣхъ очевидецъ на такава мизерия, щото и сега като си спомня, космитѣ ми настрѣхватъ отъ ужастъ! Нека това помнитъ добри работниците, които живѣятъ срѣдъ този мизеренъ—печовѣшкии животъ; нека се поинтатъ кой е причината на тѣхното страдание, на тѣхното тегло. Паралелно съ това, ще се намѣрятъ хора, които ще имъ укажатъ причинитѣ на тѣхното лошо економическо положение и цѣрѣтъ, начинатъ, чрезъ който тѣ ще сж избавитъ отъ него.

Отъ нѣколко време насамъ се започна едно сериозно, макаръ въ малкъ размѣръ, движение, между напнтѣ фабрични работници, които благодарена другаритѣ социалисти, на нѣкои

книжки и особено напоследѣкъ на в. „Работникъ“ започнаха много лесно и добри да си уясняватъ причинитѣ на тѣхното лошо економическо положение. Социализма отъ когото се плашеха по преди, вслѣдствие на дивотитѣ, които се пуцаха отъ нѣкои злонамерени и ниски личности, започна да си пробива нѣтъ и между тѣхната среда.

Тѣ ясно разбиратъ вече, че спасението на работниците частно, както и на цѣлото човѣчество въобще, е въ социализма; че единичното нѣщо, което ги утѣшава, което имъ мѣхлемъ пада, като мѣхлемъ на лютитѣ рани, причинени отъ чрезмѣрната експлоатация на капиталиститѣ, е вѣрната имъ въ бѣдѣцето, въ онова честито бѣдѣе, когато грабението на човѣка отъ човѣка ще престане на вѣки и когато и за работника ще настанатъ дни честити—пѣлни съ щастие. Да, бѣдѣцето е въ тѣхнитѣ рѣцѣ. А зивидѣтъ на всевъзвсната Социална Демократия, на който е не дълечъ частъ, когато грѣмко ще разнесе по цѣлия свѣтъ ожиданитѣ; много отчакаващи думи като развие скромното неопетнено червено работническо знаме: освобождението на огнетенитѣ, — на онеправданитѣ, — на експлоатираниитѣ, — на създателитѣ на принадлежната стойностъ вече настана.

По примѣра на западноевропейскитѣ ваши братия, ний ви приквиваме другари-работници, да се присѣдините къмъ редовитѣ на всевъзвската Социална Демократия, частъ отъ която е и Българската социалъ-демократическа партия, която единичката у насъ партия е заинтересувана да ви помогне, та съ общи съединени сили да слоимъ черупката на капитализма, която се вече указва тѣсна да побере и управлява и тѣй парастналитѣ вече производителни сили, които при сегашната капиталистическа имъ е трудно правилно и свободно да се развиватъ. Спасението ви е въ вапнтѣ рѣцѣ. *Освобождението на работниците е бѣло на самитѣ работници* е казалъ единъ вапнъ искренъ доброжелателъ. Прочие не забравяйте последното.

ПЛОВДИВЪ.

Отъ нѣколко време насамъ между Пловдивскитѣ работници-печатари се бѣ явила идеята да основатъ едно спомогателно типографско дружество. Слѣдъ нѣколко свиквания на работниците, най-сетѣи можа да се основе чиесь, 7 Мартъ т. г., при доста голѣмо чиело поканени работници. На последното събрание дружеството избра свое настоятелство, слѣдъ като обяени всѣкой на себе си и на свонитѣ другари, че цѣлѣта на дружеството е да обезпечи работниците, които попадатъ въ нещастно положение.

За настоятелство на дружеството бидоха избрани слѣдующитѣ лица: председателъ — П. Стояновъ, подпредседателъ — Михаилъ Г. Шумналиевъ, касиеръ — Поповъ, смѣтководителъ — Т. Петровъ, секретаръ — Хр. Писаревъ и по съгласение на членовитѣ, една петочленна контролна коммисия отъ слѣдующитѣ лица: Георги Стояновъ, В. Георгиевъ, Н. Брайковъ, Пл. Градинаровъ и Ст. Н. Ангеловъ.

Тукъ му е мѣстото да забѣлѣжимъ, че причината, дѣто тѣй кѣсно се състави такава едно дружество, е било жегното неприяние отъ „Българското типографско дружество въ София“ на дружествени книжа, които бѣхме просили и ги много чакахме, за които бѣ и писано въ единъ отъ броеветѣ на уважаемия в. „Работникъ“.

Нѣка забѣлѣжимъ, че писано е било на Софийското типографско дружество отъ П. Стояновъ, който най-напредъ

е зель инициативата за основаването на едно такова спомогателно дружество, който е работилъ и продължава да работи енергично, когото и уважаемитѣ членове на дружеството добри направиха, че избраха за председателъ. Слѣдъ избирането на настоятелството събрание се затвори отъ тукотъ избрани председателъ П. Стояновъ, който поздравилъ съ нѣколко чувствителни думи членовитѣ на дружеството, като имъ пожела енергия и борба за подобрише на работниците. Слѣдъ него цѣлото настоятелство заедно искаха свонитѣ благодарения на уважаемитѣ другари-членове на дружеството за честѣта, която тѣ имъ направиха, като имъ повѣриха почтенната длѣжностъ. Желаетъ добри успѣхъ на дружеството, като каимъ най-горѣщо всички онии Пловдивски типографи, които днесъ отечествуваха, да побързатъ да се присѣдинятъ къмъ свонитѣ другари работници-печатари да се заиниатъ членове на дружеството.

Подпредседателъ на дружеството
М. Шумналиевъ,
(словослагателъ)

ВЪ СТРАНСТВО

Франция: — Федерацията на общинскитѣ социалистически свѣтници. Нейния уставъ. — Женското социалистическо движение. Възникането на групата „La Solidarité des femme“.

Въ единъ отъ миналитѣ броеве на „Работникъ“ съобщихме накратко за идеята, която се яви у френскитѣ социалисти, които недавна завладѣха множество общински свѣти въ Франция, да съставятъ една „федерация на общинскитѣ социалистически свѣтници“. Тази идея вече е осъществена. Федерацията се основа и вече правилно дѣйствува. Преди казахме, кои е цѣлѣта на тази федерация. Но какви цѣли си туря федерацията и отъ каква голѣма важностъ е този съюзъ на социалистическитѣ общински свѣтници въ Франция, най-добри може да се види отъ устава му:

Чл. 1. — Основа се между всички общински свѣтници, които желаятъ освобождението на работниците, една организация подъ название: *Федерация на общинскитѣ социалистически свѣтници въ Франция.*

Чл. 2. — Нейната цѣль е да търси почвата на едно съгласие за социални и практически преобразования, а така сжко единъ общъ планъ на дѣйствия за всички свѣтници, които се борятъ за подобрише положението на работниците.

Чл. 3. Непълнителната коммисия е съставена привременно отъ общинскитѣ свѣтници на Сентъ-Дени и Сентъ-Уенъ. Бѣдѣния конгресъ, който се свиква въ Сентъ-Дени, ще се произнесе за вида и мѣстото на изпълнителната коммисия.

Чл. 4. Бюрото се състои отъ единъ Касиеръ, отъ единъ Секретаръ и единъ помощникъ Секретари.

Чл. 5. Най-малкия вносъ е единъ франкъ въ година отъ всѣки свѣтникъ. Този вносъ не е задѣлжителенъ.

Чл. 6. Всѣка година федерацията ще свиква конгресъ отъ общинскитѣ социалистически свѣтници, които ще заседаватъ всѣка година въ различни мѣста въ Франция.

Чл. 7. Конгресътъ ще обсъжда всички предложения, направени отъ неговитѣ членове. — Бюрото ще се намира въ постоянни сношения съ всички свѣтници членове за изпълнение рѣшенитѣ, приети отъ конгреса на общинскитѣ социалистически свѣтници.

Непълнителната коммисия е длѣжна да дава всички наставления, относници се до изпълнението на тѣзи рѣшения.

Чл. 8. Въ исключителни обстоятелства изпълнителната коммисия се ползува съ необходимата властъ за да има на разположение си всички членове на федерацията; ти ги държи въ течението на работитѣ и имъ спомога въ случай на необходимостъ отъ едно общо дѣйствие за обѣдването на Социалната Република.

Чл. 9. Този уставъ е привремененъ до бѣдѣния конгресъ, дѣто ще бѣде видоизмѣненъ или приетъ.

Чл. 10. Този уставъ ще бѣде правило за организацията и не ще може да бѣде

измѣняванъ, освѣтъ отъ конгресъ, всички общински социалистически свѣтници.

Чл. 11. За организацията на тѣ конгреси ще бѣде наставено специална коммисия въ общината се свиква конгреса или въ нейности. Ако бѣде нужно, тази коммисия избира изъ помежду си единъ, а единъ помощникъ секретари, а се намиратъ въ постоянни сношения съ членовитѣ на изпълнителната коммисия.

Чл. 12. Свѣтнитѣ членове на изпълнителната коммисия отчетъ за социални подобриши, които сж въ своята община. Изпълнителната коммисия съставлява отъ тѣхъ единъ алегъ рапортъ за слѣдующия конгресъ.

Такавъ е устава на федерацията, зува се единъ съюзъ отъ всички социалистически общински свѣтници, дѣйствително за подобрише положението на работната класа и за приготвянето за въстѣржествуването на социализма — на Социалната Република. Общинскитѣ свѣти твърди мнѣ да се подобри положението на работитѣ и да приготвятъ тържеството дѣлитѣ по-справедливи наредби, скитѣ свѣти предприематъ различни приятни и свързватъ контракти приемачитѣ. Тѣ могатъ въ това оп като сж въ рѣцѣта на социалне заиницаватъ интереситѣ на работната и угнетената класа. И ний нехотѣ на изборитѣ, било за общи или окръжнитѣ, било за народни свѣти, така сжко много заиницистическитѣ свѣти. Догдѣто постѣ въ рѣцѣта на буржуазията и на нийнитѣ на нейнитѣ експлоататори, реси, до тогава работниците, въед класа изобию, не може да сирѣтъ Европа това вече ясно разбиратъ, трѣбляватъ голѣми усилия и прѣдѣми жертви за да отнематъ тѣзи и малки, но важни крѣпости, за се крие буржуазията и смуче на бѣдната класа. Съюзътъ на тѣ социалистически общински е единъ актъ, който ще положи господството на буржуазията въ скитѣ свѣти и брѣже ще приготта за въстѣржествуването на Може би ще се обѣдне предѣлъ гениалния Маркесъ, че зивидѣния *Гласия петель* ще предѣлѣтъ на социалната революция, въ е ще толкова близко, колкото брѣ не може да се надѣва...

ОБЯВЛЕНИЕ

Предъ видъ на това, че много порѣчки за книги отъ Демокр. Библиотека и безъ да бѣ дружени съ стойността имъ, ционний коммитетъ обявява, П сега нататѣкъ нѣма да бѣдѣ, м навани никакви порѣчки на жени съ стойността имъ. За желающитѣ да си испишатъ въ Библиотеката стойността имъ мѣстваме тукъ списъка на книжки:

- 1) Що е социализмъ и има ли насъ? отъ Д. Братановъ. Търново, 1890 г.
- 2) Какво иска въ социалъ-демократъ П. Хр. Габровски. Търново 1891 г.
- 3) Първий Май. Превелъ Германъ 1892 г.
- 4) Коллективизмътъ, отъ Жюль П. Хр. Габровски. Търново 1892 г.
- 5) Какъ е и какъ трѣбва да бѣ хелмъ Либкнехтъ. Преводъ Шуменъ 1892 г.
- 6) Работническото движение и мокрация. Превелъ отъ русскъ Х. 1892 година.
- 7) Онитъ върху Научния Социалъ критика на капиталистическото П. Аржирнадисъ. Преводъ отъ френъ 1892 година.
- 8) Социализмътъ и задачата на работна класа, отъ Д. Благоевъ 1892 година.
- 9) Религията на Кавитала отъ Превелъ Г. Бакаловъ. Шуменъ 1892 г.
- 10) Августъ Вебелъ (германскъ етоларъ) отъ Поль Лафарга. Превелъ П. Хр. Габровски. Шуменъ 1892 г.
- 11) Кой на чий глѣбъ живѣе, отъ Превелъ Е. М. Шуменъ 1892 год.
- 12) Коммунизмътъ и Економическото отъ Поль Лафарга. Превелъ отъ ковъ. Шуменъ 1893 год.